

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Pastorale Missionariorvm

Verjuys, Jean-Baptiste

Antverpiæ, 1682

Tractatus XI. De Extremâ Unctione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41565

TRACTATUS XI.

De extremâ Vnctione.

ARTICULUS I.

*Vtrum Extrema unctio licitè conferatur
oleo antiquo alterius anni?*

Materia remota hujus Sacramenti est oleum ab Episcopo benedictum, prout declaratur in Conc. Trid. sess. 14. c. 1. de extremâ Unctione. Debet autem esse olivarum, uti habetur in Conc. Florent sub Eugenio IV. Et declaratur ab Innoc. III. c. unic. de Extremâ Unctione. Fundatur autem in Epist. Jacobi cap. 5. *ungentes eum oleo.*

Consuetudo autem Ecclesiæ est, ut quotannis sicut Chrisma. ita & oleum infirmorum renovetur, veteri combusto. Licet autem pro renovatione Chrismatis sint clari textus videl. c. *litteris* 18. de consec. dist. 3. Et c. *si quis de alio* de consec. dist. 4. nullus tamen est de renovatione S. Olei infirmorum, sed tantum praxis & consuetudo Ecclesiæ, contra quam agere citra necessitatem, grave peccatum esset, validè tamen veteri oleo confer-

ferretur. Adhibere tamen debet Missionarius seu Parochus debitam diligentiam ut tempestivè novum procuret. Si autem adeò remotus sit ab Episcopis ut commodè habere non possit, excusatur, donec habere possit: & interea sine scrupulo antiquo uti poterit. Ideo pro aliquibus locis Indiarum, ex dispensatione Summi Pontificis, uti possunt antiquo ad tres vel quatuor annos.

In casu autem quo multi moriuntur, & timet Missionarius sibi Oleum Sacrum defecturum, potest admiscere oleum non benedictum, quod illâ mixtione censebitur esse etiam benedictum; quod fundamentum habet in cap. *Quod in dubiis* de consecr. Ecclesiæ, ubi dicitur: *Nec negamus quin oleum non consecratum, consecrato possit oleo commisceri.* Licet autem ibi agatur de oleo benedicto ad consecrandas Ecclesias, eadem ratio esse videtur de oleo infirmorum. Sic Lessius in 3. p. de Extrema Unct. dub. 5. ubi tamen notat quòd hoc debeat intelligi, modò id quod admiscetur sit in minori quantitate, quàm prius Oleum benedictum; aut saltem admixtio paulatim fiat, si enim in majori quantitate, aut confertim infunderetur, non censeretur esse idem quod prius, & sic neutrum esset benedictum. Eo ferè modo quo aqua benedicta augetur per admixtionem aquæ non benedictæ, quæ per talem mixtionem etiam fit benedicta.

ARTI.

ARTICULUS II.

*Quanam verba sint de essentiâ formæ
hujus Sacramenti.*

Forma Extremæ Unctionis prout præscribitur à Conc. Florent. est hæc : *Per istam Sanctam Vnctionem, & suam piissimam misericordiam, indulgeat tibi Dominus, quidquid peccasti per visum &c.* Non tamen omnia & singula verba sunt de essentiâ hujus Sacramenti. In primis, hæc particula *Sanctam* non habetur in Pastoralis Leonis X. c. 2. de Extr. Unct. Similiter non videtur ad essentiâ pertinere *& suam piissimam misericordiam*, cum sufficienter hoc exprimat per particulam *Indulgeat*, loco cujus posset etiam substitui *condonet, ignoscat, remittat* eo quòd habeant æquivalentem significationem. Loco *peccasti* dici potest *deliquisti* sicut ponitur in Rituali Romano & Pastoralis Mechliniensis. Et loco *Dominus* potest dici *Deus*. Quod tantùm movemus ne si quis ex turbatione formam sic pronuntiaverit, inde inquietetur. Nihilominus semper servandus est ritus propriæ Ecclesiæ, & præcipuè Ritualis Romani; unde si quis aliter scienter formam proferret, graviter peccaret. Dices : Hoc Sacramentum uti & cætera instituta sunt immediatè à Christo Domi-

Domino ; ac proinde ab ipso determinata forma & materia ; sed non potest Ecclesia mutare formam à Christo Domino institutam , ergo non est licita tanta variatio. Resp. Sicut de aliis Sacramentorum formis dici debet , quod Christus Dominus instituerit formam quoad significationem suam, non autem quoad ipsa verba determinatè , alioquin non possent formæ in diverso idiomate proferri , dum ergo salvatur sensus & significatio æquivalens non censetur mutari forma à Christo instituta. Sicut etiam validè baptizaret qui loco *baptizo* , diceret *abluo* quia idem omnino significat. Et idem est de aliis formis.

ARTICULUS III.

Qualis infirmitas requiratur ut validè conferatur ?

Supponimus tanquam indubitatum quod solis infirmis possit conferri , uti satis colligitur ex verbis Jacobi Apostoli cap. 5. *Infirmitur quis in vobis*. Unde nihil efficiet , qui hoc Sacramentum conferre velit homini sano, tametsi constituto in periculo mortis, v.g. qui ducendus est ad extremum supplicium, aut conficturus in prælio, aut in naufragio, aut si mulier sit vicina partui : licet enim tales sint in mortis

DE EXTREMA UNCT. 401

mortis periculo, quia tamen non infirmantur, non sunt capaces hujus Sacramenti. Et hæc est Communis sententia Doctorum, & sensus Ecclesiæ.

Uterius inquiritur, quanta debeat esse hæc infirmitas? Quod dubium præcipuè locum habet in missione, in quibus locis aliquando erit occasio accipiendi hoc Sacramentum in levi infirmitate, quæ fortè non erit, si expectari debeat donec infirmitas ingravescat. Aliquando de hoc consultus fui, eò quòd aliquis Missionarius, passim hoc Sacramentum conferret antequam morbus periculosus esset ad mortem. Sed per notabilem abusum.

Sicut igitur requiritur infirmitas, ita etiam gravis infirmitas periculosa ad mortem. Quod patet ex Conc. Flor. ubi dicitur: *Hoc Sacramentum nisi infirmo de cujus morte timetur, dari non debet* Et ex Conc. Trid. sess. 14. c. 3. de Extr. Unct. *Declaratur etiam esse hanc Vnctionem infirmis adhibendam, illis verò præsertim, qui tam periculosè decumbunt, ut in exitu vitæ constituti videantur, unde & Sacramentum exeuntium nuncupatur.*

Dices: contrarium videtur colligi ex verbis istis: *Illis præsertim &c.* quod videtur idem esse quod præcipuè. Et inde sequitur quòd aliis infirmis conferri possit, licet præcipuè conferri debeat in exitu vitæ constitutis.

Resp. Quòd hæc particula *præsertim*, non insinuat quod in qualibet infirmitate hoc possit

possit fieri, alioquin Ecclesia ita practicaret, cujus contrarium patet. Sed quodammodo distinguit inter infirmitatem periculosam, quam sufficienter expresserat Conc. Flor. Et aliam infirmitatem extremam, ita ut in exitu vite *constituti videantur*. Et tunc *praesertim* dandum est, & nullatenus negligendum. Et hæc est mens Concilii Tridentini, alioquin Concilio Florent. repugnaret, quod dici non potest.

Sic patet ad rationem dubitandi in Missionibus: nihil enim refert quod expectando fortè non esset occasio Sacramentum hoc accipiendi; quia si aliter invalidè conferretur, illa ratio nihil facit ad casum nostrum. Si enim tunc dari non possit, infirmus (citra suam culpam tamen) hoc tam magno beneficio carebit.

Advigilent igitur bene, & sibi caveant Pastores & Missionarii, ne timentes suum incommodum procul eundi, aut horâ intempestivâ ut pauperes inungant, præveniant antequam infirmitas sit periculosa, & sic invalidè & sacrilegè hoc Sacramentum conferant.

Non est tamen expectandum donec infirmus privatus sit sensibus aut agonizet, sufficit enim quòd morbus lethalis sit; & tunc præstat hoc Sacramentum accipere integro intellectu pro majori fructu qui recipitur per actualem devotionem. Tum etiam pro secundo effectu qui est sanitas corporalis, quæ non nisi miraculosè expectari posset, in ipso transitu ex

hac vita, sive in ipsa agonia. Potest proinde qui peste infectus est, aut qui venenum sumpsit, aut lethaliter vulneratus est (licet adhuc robustus sit) inungi, quia tales periculosè ad mortem infirmantur. Videatur S. Thomas in sup. q. 33. a. 2. ubi de hac quæstione expressè agit.

ARTICULUS IV.

Quibusnam danda sit Extrema unctio?

Non est danda pueris ante usum rationis; nec amentibus qui nunquam usum rationis habuerunt: cum enim hoc Sacramentum habeat rationem spiritualis medicinæ contra reliquias peccatorum, incongruè daretur iis qui peccare non potuerunt. Non enim opus est sanis medicinâ. Amens verò qui aliquando habuit usum rationis & Christianè vixit, potest recipere. Pueri verò tunc demum capaces sunt quando ad usum rationis pervenerunt, ita ut capaces sint peccandi licet tantùm sint octo, novem, vel decem annorum. tamen si nunquam sumpserint S. Euchari-

ARTICULUS V.

Quanam partes corporis inungenda sint?

DE necessitate Sacramenti unguuntur organa quinque sensuum, qui sunt quasi origines seu receptacula peccatorum: quia primum principium operationis humanæ, & consequenter etiam omnis peccati est vis cognoscitiva, omnis autem cognitio nostra à sensibus ortum habet. Et quia ubi est in nobis prima origo peccati, ibi adhiberi debet medicina, ideo inunguntur loca seu organa quinque sensuum; scilicet oculi propter visum, aures propter auditum, nares propter odoratum, os propter gustum, & manus propter tactum, quæ in pulpis digitorum præcipuè viget. Aliquando etiam unguuntur pedes, & renes: Pedes quidem propter vim loco motivam, renes verò propter vim appetitivam. Sed hæc duæ unctiones non sunt de necessitate Sacramenti, ideo quidam hoc etiam observant, alii verò non, quia sunt principia peccatorum, ut docet S. Thomas in 4. Et refertur in supplemento q. 32. a. 2. Qui ibi videatur circa totam hanc doctrinam.

Objicies. I. Conc. Florent. enumerat præter reliquas unctiones, etiam renum & pedum

DE EXTREMA UNCT. 405

dum dicit: *In pedibus unguendus est propter gressum, in renibus propter delectationem ibidem urgentem.* Cum igitur ibi Concil. indifferenter loquatur de pedibus & renibus, sicut de quinque sensibus: videtur sequi quod etiam istæ unctiões sint de essentiâ Sacramenti sicut aliæ. Tum etiam quia etiam vis motiva, & vis appetitiva sunt radices peccatorum.

Resp. Conc. Florent. enumerare omnes illas unctiões quæ fieri possunt, & ab aliis quibus Ecclesiis observabantur, sicut & de facto in multis locis observantur. Non tamen præcipit ut omnes observentur, & multò minus decernit quod sint de essentiâ Sacramenti; si enim illa esset mens Concilii, nullus Auctor auderet aliter docere, sicut tamen passim ferè omnes docent. Nec Ecclesia permetteret usquam aliter fieri. Servandus tamen ubique ritus Ecclesiæ, in quâ hoc Sacramentum confertur, aliter faciens graviter peccaret.

Ad Confirm. Supra dictum est ex S. Thoma, quod licet etiam illæ vires sint principia peccatorum, quia tamen sunt tantum secundaria, & ad alios sensus reducuntur tanquam ad principia primaria, idè non sunt æqualiter necessariae illarum unctiões.

Objicies 2. Aliquando inungendi aliquibus sensibus semper caruerunt, ac proinde per illos non potuerunt peccasse, v.g. cæcus à nativitate; & sic verificari non posset

set forma; quia numquam sic cæcus delinquere potuit per visum. Tum etiam mutilari manibus, & naribus non possunt in illis organibus inungi; igitur unctio organorum quinque sensuum non est de necessitate Sacramenti.

Ad utrumque Respondet S. Thomas ubi supra art. 7. *Mutilati etiam inungi debent quanto propinquius fieri potest ad partes, in quibus unctio fieri debuerat; quia quamvis non habeant membra, habent tamen potentias anima, qua illis membris debentur, saltem in radice, & interius peccare possunt per ea quæ ad partes illas pertinent, quamvis non exterius.* Nec adeo urget id quod adfertur de cæco à Nativitate, quia fieri potest quod alius non carens visu per illum numquam deliquerit. Potuit autem cæcus natus peccasse per sensum internum, scilicet per imaginationem quatenus sensui externo respondet.

ARTICULUS VI.

An singulatim organa sensuum unguenda sint?

HÆc quæstio duo involvit: i. utrum quoad illos sensus qui duo habent organa sicut est visus, & auditus sufficiat alterum illorum inungere; An vero utrumque unguenda

DE EXTREMA UNCT. 407

gendum sit. 2. Utrum unica unctio sub unâ formâ possit perfici, maximè tempore pestis.

Ad 1. Resp. In necessitate sufficere unctio- nem unius tantum organi videl. unius oculi, & auris, & similiter unius manûs. Quia illa or- gana non censentur esse duo, sed se habent per modum unius, & sic unguendo sufficienter ve- rificatur forma. Sic cum aliis tenet Lessius 3. p. de hoc Sacr. cap. 4. dub. 2.

Ad 2. Resp. etiam hoc sufficere; Quod ex- pressè habetur in Synodo Mechliniensi cele- bratâ an. 1588. ubi sic dicitur: *In morbis con- tagiosis peste grassante, ut periculum vitetur, sufficit inungi sensus organum, magis ad un- ctionem expositum, ac detectum, dicendo: Per istam S. Vnctionem & suam piissimam miseri- cordiam indulgeat tibi Dominus quidquid deli- quisti per visum, auditum, odoratum, gustum, tactum &c.* Quam declarationem Synodi ad- ducit P. Præpositus 3. c. de hoc. Sacr. dub. 9. & Sylvius dicit illam declarationem insertam esse Pastoralis Mechliniensi, approbato an. 1589. à Professoribus Facultatis S. Theologiæ Universitatis Lovaniensis, & quod Pastorale istud collectû fuerit ex selectioribus manuali- bus aliarum Diœcesum. Multa alia fundamen- ta circa hoc habet Sylvius in suppl. q. 32 art. 6. Quidquid tamen sit cum agatur de essentiâ Sacramenti, oportet sequi partem tutiorem, nisi fortè tempus id non permittat, tunc lice- bit sequi probabilem sententiam, ut quan- tum

tum possibile est, animæ moribundi succurratur.

ARTICULUS VII.

Vtrum hoc Sacramentum iterari possit in eadem infirmitate?

QUOD iterari possit in diversis infirmitatibus est certum; Omnia enim Sacramenta quæ non imprimunt characterem possunt iterari. Ideo tantum inquiritur de iterabilitate durante eadem infirmitate. De quo ex proposito agit S. Thomas ubi supra in supplemento q. 33. a. 2. ubi in corpore sic discurret. *Hoc Sacramentum non respicit tantum infirmitatem, sed etiam infirmitatis statum, quia non debet dari nisi infirmis, qui secundum humanam estimationem videntur morti appropinquare. Quædam enim infirmitates non sunt diuturnæ, unde si in eis datur hoc Sacramentum, tunc si homo ad statum illum perveniat quod sit in periculo mortis, non recedit à statu illo, nisi infirmitate curata, & ita non debet iterum inungi. Sed si recidivum patiatur, erit alia infirmitas, & poterit fieri alia inunctio. Quædam vero sunt agritudines diuturnæ, ut hectica, hydropisis & huiusmodi: & in talibus non debet fieri inunctio, nisi quando videntur periclitari.*

cere ad periculum mortis : & si homo illum articulum evadat , eâdem infirmitate durante , & iterum ad similem statum per illam aegritudinem reâducatur , iterum potest inungi ; quia jam est alius infirmitatis status , quamvis non sit alia infirmitas simpliciter. Quæ sufficiunt ad resolutionem propositæ difficultatis.

ARTICULUS VIII.

De effectibus Extremæ Vnctionis.

S. Thomas in 4. Et prout refertur in sup-
plem. q. 30. a. 1. & 2. agit de effectibus hujus Sacramenti , & docet esse principaliter institutum ad sanandam infirmitatem peccati ; sicut Baptismus est quædam spiritualis regeneratio , & Pœnitentia quædam spiritualis suscitatio ; ita & Extrema Unctio quædam spiritualis sanatio vel medicatio ; ideo hoc Sacramentum non datur contra defectus quibus spiritualis vita tollitur , sed contra illos defectus quibus homo spiritualiter infirmatur , ut non habeat perfectum vigorem ad actus vitæ , gratiæ , vel gloriæ.

Ex quo patet quid intelligatur per *reliquias peccatorum* , ad quas tollendas dicitur hoc Sacramentum conferri ; sunt enim , ut ibi describit S. Thomas , quædam debilitas & ineptitudo

410 TRACTATUS XI.

do quæ in nobis relinquitur ex peccato actuali vel originali. Et contra hanc debilitatem homo roboratur per hoc Sacramentum.

2. Effectus est, per accidens remittere peccatum vel mortale vel veniale: cum enim præfatum robur fiat per gratiam, quæ secum non compatitur peccatum mortale, ideo ex consequenti tollit peccata, etiam mortalia, dummodo non ponatur obex ex parte recipientis; sicut etiam fit per Eucharistiam & Confirmationem, & alia Sacramenta vivorum. Ideo etiam Apost. Jacob. c. 5. de remissione peccati conditionaliter loquitur, dicens: *si in peccatis sit, dimittentur ei*, scilicet quoad culpam.

3. Effectus, est corporalis sanatio. Quam tamen non semper operatur, sed quando expedit ad spiritualem sanationem, quæ est finis & effectus primarius: non autem rectè inducitur secundarius effectus, nisi secundum quod expedit ad principalem, & tunc semper eam inducit, dummodo non sit impedimentum ex parte recipientis.

Quos effectus, & alios in illis involutos recenset Conc. Trid. sess. 14. c. 2. his verbis: *Res porro, & effectus huius Sacramenti illis verbis explicatur: & oratio fidei salvabit infirmum, & alleviabit eum Dominus, & si in peccatis sit, dimittentur ei, res etenim hæc gratia est Spiritus S. cujus unctio delicta, si qua sint adhuc expianda, ac peccati reliquias abstergit, & aegroti animam alleviat, & confirmat*
magnat

DE EXTREMA UNCT. 411

magnam in eo divina misericordia fiduciam excitando; quâ infirmus sublevatus, & morbi incommoda ac labores levius fert, & tentationibus demonis calcaneo insidiantis facilius resistit, & sanitatem corporis interdum ubi salutem animæ expedierit, consequitur.

Quos effectus hîc expressè volui proponere, ut eosdem Missionarii & alii Parochi populo interdum exponant, ut tanto ardentius & majori curâ hoc Sacramentum, dum opus fuerit, sibi aut aliis procurent.

§ §

TRAC.